

dwaars

Over de koers geen misverstand

Het CDA heeft in het verkiezingsprogramma duidelijk gekozen voor een onderscheidende boodschap. In tegenstelling tot de politieke concurrentie heeft het CDA het in 1998 op de toppen van de welvaarts-groei aangedurfd andere prioriteiten te stellen dan uitsluitend een koud economisch verhaal met als kernbegrippen: meer markt, belastingverlaging voor iedereen, meer consumentisme (24 uur per etmaal) en vooral meer vrijheid. Het CDA kiest nadrukkelijk voor een andere koers.

Ondanks een goede werkgelegenheidsontwikkeling, een aanvaardbaar financieringstekort, een matige inflatie en een behoorlijke economische groei gaat het minder met Nederland. De kwaliteit van het dagelijkse leven van steeds meer Nederlanders staat onder druk. Enkele voorbeelden:

- Er is een gevoel dat het onveiliger wordt. Dit beeld wordt versterkt door vormen van excessief geweld op straat. In de jaren zeventig kon je als jongere zonder noemenswaardige vrees uitgaan. Thans niet meer. Moeten wij niet veel meer toe naar een samenleving waarin de overheid stimuleert dat mensen op een betrokken wijze verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar betonen. Het stimuleren van vrijwilligerswerk, het faciliteren van het verenigingsleven, het instandhouden van een goed voorzieningenniveau en het bevorderen van positieve banden van de publiek

voordoet, is dit middel ten dele uitgewerkt. Lastenverlichting moet selectiever worden ingezet, bijvoorbeeld voor gericht armoedebeleid en het midden- en kleinbedrijf. Het CDA zag dit als eerste in 1998.

- De te ver doorgevoerde marktwerking heeft zijn tol geëist in het midden- en kleinbedrijf (MKB). De economische groei is vooral ten goede gekomen aan het grote bedrijfsleven. Het MKB ziet zich bij nieuwe vestigingen vaak gepasseerd door het grote bedrijfsleven. Het criterium lijkt te worden: 'Wie betaalt die bepaalt'. Het is niet voor niets dat de voorzitter van MKB-Nederland oproept tot een depolitisering van het marktdenken (zie NRC 14-1-1999). Het CDA trok bijvoorbeeld in 1998 een dubbeldeks lijn tussen de markt en de overheid.

In de column geven de leden van

de redactie hun persoonlijke

opvattingen weer.

Zij hopen daarmee een aanzet te geven voor reflectie of debat.

Marnix van Rij

ke ruimte. Het CDA heeft in 1998 duidelijk de lijn getrokken: in plaats van een repressief verhaal over 'meer blauw op straat', een beleid van veiligheidsontwikkeling op poten zetten.

- Er is een groeiende onrust onder het personeel in het onderwijs, de zorg en andere overheidssectoren (politie). De mensen werkzaam in die sector wensen een gerechtvaardigde compensatie voor het zware en het lang niet altijd gewaardeerde werk dat zij verrichten. In de jaren zeventig waren banen bij de overheid populair. Vanuit een roeping of idealisme kozen jongeren toen bewust voor het onderwijs of voor de politie. Nu doet zich een tweedeling voor. De snelle, dynamische wereld van de 'moneymakers' met dikke poencontracten inclusief emolumenten die in een jacht naar steeds meer vergeten dat zij niet in een samenleving kunnen voortbestaan zonder die solidaire goed gemotiveerde leerkrachten, verpleegkundigen en politiemensen. Het lijntje dreigt te breken. Willen wij dat? Het CDA heeft hier in 1998 een duidelijk punt van gemaakt. Geen generieke lastenverlichting, niet de worst van de belastingverlaging aan de burgers voorhouden, maar geld in de knip van de overheid houden om collectieve voorzieningen bij het onderwijs op peil te brengen.

- Lastenverlichting over de hele linie als recept voor economisch herstel heeft zijn heilzame werking in de jaren tachtig, begin negentig gekend. Toen was het ook hard nodig. In tijden van krapte op de arbeidsmarkt, zoals die zich thans in vele sectoren

tot zelfregulering en maatschappelijke verantwoordelijkheid in plaats van deregulering en marktwerking.

Ik ben ervan overtuigd dat de christen-democratie de juiste analyse heeft gemaakt van wat mensen echt bezighoudt, waar het echt knelt in de samenleving. Het CDA moet zich geen 'spagaat' laten aanpraten. Die is er niet. Het verkiezingsprogramma 'Samenleven doe je niet alleen' geeft een heldere koers, die in het kort kan worden samengevat met de sleutelwoorden: christelijk-sociaal, financieel solide, groen en duurzaam, zelfregulering en veiligheid. Het overkoepelende ideaal is een betrokken samenleving. Het CDA moet dat ideaal, die uitgangspunten en zijn goede analyse vertalen in concrete zelfbewuste politiek. Daartoe moet het debat worden gezocht. In en buiten het CDA zal men er aan moeten wennen dat het CDA als grootste oppositiepartij de verplichting heeft het maatschappelijke debat te zoeken. Niet reactief, maar proactief als inspirerende politieke beweging van de 21-ste eeuw. Wij zullen de mensen rechtstreeks confronteren met de dilemma's waar het in de 21-ste eeuw om gaat. Geen discussie met politici, door politici over politici, maar een open dialoog met mensen. Een nieuwe generatie van christen-democraten staat te popelen om betrokkenheid te tonen en zich de komende jaren in te zetten voor de christen-democratie. Die inzet is meer dan de moeite waard!

Marnix van Rij